
Signalementen 2010/3

Auteurs: Redactie bureau

Beeldvorming van Alzheimerpathologie *in vivo*

Tot nu toe konden de mate van eiwitstapeling en neurofibrillaire tangles in de hersenen van Alzheimerpatiënten pas na overlijden worden onderzocht. Recent zijn echter radioactieve stoffen ontwikkeld die gevoelig zijn voor deze pathologische eiwitophopingen in de hersenen en kunnen worden gebruikt bij een zogenaamde Positron Emissie Tomografie (PET) scan. Uit het onderzoek van neuroloog in opleiding *Nelleke Tolboom*, 30 jr, blijkt dat de stof [11C]PIB het meest geschikt is als hulpmiddel bij de diagnostiek van AD en dat [18F]FDDNP de ernst van de ziekte zou kunnen weerspiegelen. Het al tijdens het leven kwantificeren van de kenmerkende Alzheimerpathologie zou meer inzicht kunnen geven in het ontstaan en verloop van de stapeling. Daarnaast zou het kunnen dienen als hulpmiddel bij het stellen van een vroege diagnose in het stadium dat mensen nog alleen milde geheugenklachten hebben. Het levert ook mogelijkheden om eerder te starten met eventuele medicatie, die waarschijnlijk vooral effectief is wanneer de hersenen nog niet te veel zijn beschadigd. Proefschrift *Imaging Alzheimer's disease pathology in vivo: towards an early diagnosis*, Vrije Universiteit Amsterdam, 12 februari 2010, 186 p, ISBN 978 94 9058 802 1. Promotores waren prof.dr. Ph. Scheltens en prof.dr. A.A. Lammertsma.

Preventie van angst en depressie bij ouderen succesvol

Uit het promotieonderzoek van klinisch psycholoog *Nelleke van 't Veer-Tazelaar* blijkt dat het risico op een depressie en/of angststoornis kan worden gehalveerd bij 75+ ouderen wanneer zij bij sub-klinische klachten deelnemen aan een preventieprogramma. De toegepaste stapsgewijze zorg benadering werkt beter dan gangbare huisartsenzorg, is (kosten)effectief en de effecten lijken ook op langere termijn aan te houden. De interventie verloopt als volgt:

Stap 1: Drie maanden watchful waiting, want milde klachten kunnen ook vanzelf overgaan.

Stap 2: Bibliotheapie: informatie en begeleiding via een speciaal ontwikkelde folder en een zelfhulp cursus gericht op het omgaan met depressie- en angstklachten.

Stap 3: Problem Solving Treatment, PST, een korte cognitieve gedragstherapie door een speciaal getrainde Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige.

Stap 4: Een advies om de wenselijkheid van antidepressiva of angstmedicatie te bespreken met de huisarts.

De interventie bleek behalve succesvol ook haalbaar en kan worden ingezet bij het toenemend aantal ouderen in de geestelijke gezondheidszorg. Proefschrift *Prevention of depression and anxiety in older people*, Vrije Universiteit Amsterdam, 17 februari 2010, 180 p, ISBN 978 94 61080 06 6. Promotores waren prof.dr. H.E. van der Horst en prof.dr. A.T.F. Beekman.

Dementie: biochemische markers in hersenvocht

Vijftig procent van de patiënten met objectiveerbare geheugenklachten (Mild Cognitive Impairment, MCI) zal na vier jaar dementie ontwikkelen. Voor begeleiding en in de toekomst wellicht therapie is een vroege diagnose belangrijk. De laatste jaren is gebleken dat een afwijkend biomarker(eiwitten) profiel in het hersenvocht (laag A β 42; hoog Tau; hoog Ptau) mogelijk een vroege indicatie van dementie kan geven. Internationaal wordt gepleit voor de introductie van de CSF (cerebrospinal fluid) bepalingen in het diagnostisch proces. Er zijn echter meet- en standaardisatieproblemen rond deze tests. Neuroloog i.o. *Niek Verwey*, 33 jr, heeft tijdens zijn promotieonderzoek in het laboratorium een nieuw meetsysteem ontwikkeld om A β 40 te meten in CSF. Dit systeem blijkt zeer solide en is ook klinisch getest. Momenteel worden er samenwerkingsverbanden tussen diverse laboratoria in Europa en de VS opgezet om de diverse tests evenals het afname- en verwerkingsprotocol van CSF te

standaardiseren. Proefschrift *Biochemical markers in dementia: from mice to men*, Vrije Universiteit van Amsterdam, 16 april 2010, 141 p, ISBN 978 90 8659 381 1. Promotores waren prof.dr. Ph. Scheltens en prof.dr. M.A. Blankenstein.

Start Profielopleiding Ouderenpsycholoog Amsterdam september 2010

Profielopleidingen GGz zijn nieuwe opleidingen op post-Gz-niveau voor ervaren gezondheidszorg(Gz-)psychologen, of vergelijkbaar registratie- of competentieniveau, en bieden een specialisatie naar werkveld. Het profiel Ouderen is door de Kamer Gz-psycholoog erkend. De opleiding wordt georganiseerd door GERION/VUmc en de Stichting PDO GGZ Amsterdam/RINO Noord-Holland gezamenlijk. Hoofdopleiders zijn prof.dr. Anne Margriet Pot en drs. Marja Vink. De opleiding start in september 2010 en is gespreid over anderhalf jaar om de studielast te kunnen combineren met andere taken. Het cursorisch deel bestaat uit twee dagen onderwijs per maand, op vrijdag en zaterdag aansluitend. Voor het praktijkdeel dient u gedurende de opleiding minimaal 16 uur per week als psycholoog met ouderen te werken. Meer informatie: zie www.rino.nl/profielouderen, of bij Anneke Bakker, coördinator, annekebakker@rino.nl.

Auteurs

Redactiebureau

Vilans, Kenniscentrum voor langdurende zorg

Mr. C. S. M. (Cordulia) Hermans-van Leeuwe (rubriek Signalementen)

Dr. Annette Plouvier (redactiesecretaris per 1 september 2020)

Mr. drs. P. J. F. (Paul) van der Kooij (redactiesecretaris tot 1 september 2020)
